

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 3-му семестрі 2020-2021 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
5, 7, 9, 12	2, 10, 13	Соціологія
3, 4, 6, 7, 9, 12	2, 5, 13, 15	Психологія статі

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 1 навчальну дисципліну

СОЦІОЛОГІЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з суспільством як системним утворенням, характеристика сутності його структурних елементів, особливості взаємозв'язку між ними. Значна увага приділяється визначенню ролі людського потенціалу в суспільстві, проблемам взаємовідносин людини та соціуму, шляхів гармонізації цього процесу зокрема засобами психології. Засвоюючи світовий досвід соціології, здобувач вищої освіти звертається до проблем власного суспільства, з позицій соціологічної та психологічної наук оцінює причини негативних явищ, виробляє власне ставлення до них і спрямовує зусилля на пошук шляхів удосконалення соціальних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: Програма навчальної дисципліни «Соціологія» тісно пов'язана з іншими теоретичними і практичними навчальними дисциплінами, які пропонуються для вивчення в межах бакалаврської програми з психології: філософією, політологією, історією, культурологією, соціальною психологією, політичною психологією, експериментальною психологією, гендерною психологією, психологією девіантної поведінки та іншими навчальними навчальними дисциплінами.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами соціології як науки, формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) системи знань з питань сучасної соціальної системи суспільства; виховання освіченої особистості, здатної орієнтуватися в сучасних соціальних явищах і подіях.

Завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ і процесів, які пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвиток уміння послуговуватися категоріальним апаратом

соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.

Тема 2. Історія становлення та розвитку соціології.

Тема 3. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура суспільства.

Тема 4. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.

Тема 5. Соціальні процеси і соціальні зміни.

Тема 6. Особистість у системі соціальних зв'язків.

Тема 7. Методологія, методика і техніка соціологічного дослідження.

Тема 8. Соціологічний аналіз соціальних інститутів культури, освіти та науки.

Тема 9. Соціологія політики.

Тема 10. Соціологічний аналіз релігійних та національно-етнічних відносин суспільства.

Тема 11. Правові відносини та правова поведінка як об'єкт соціологічного аналізу.

Тема 12. Соціологія конфлікту.

Тема 13. Соціологія сім'ї та молоді. Гендерна соціологія.

Тема 14. Економічна соціологія. Соціологія праці і управління.

Тема 15. Соціологія безпеки як спеціальна соціологічна теорія.

ПСИХОЛОГІЯ СТАТІ

Мета навчальної дисципліни: розкрити закономірності функціонування індивіда як статевої істоти крізь призму психологічних знань.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити здобувачів із особливостями формування людської статі в онтогенезі, стадіями та основними теоріями становлення статевої ідентичності, причинами та наслідками порушення статевої ідентифікації; сформулювати систему уявлень про психологічні відмінності статей та їх врахування у міжособистісному спілкуванні та професійній діяльності; розкрити соціально-психологічні аспекти людської сексуальності, основні форми статевого життя людини у нормі та патології; з'ясувати психологічні чинники адекватного статевого виховання дітей у різні вікові періоди.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Стать людини та особливості її формування.

Тема 2. Теорії становлення статевої ідентичності.

Тема 3. Статева ідентифікація. Стадії становлення статевої ідентичності.

Тема 4. Психологічні відмінності чоловіків і жінок.

Тема 5. Причини та наслідки порушення статевої ідентифікації.
Психологічні аспекти гомосексуальності людини.

Тема 6. Соціально-психологічні аспекти людської сексуальності.

Тема 7. Статева просвіта і статеve виховання: психологічні аспекти.

Тема 8. Статевий вимір людської сексуальності.

Тема 9. Вплив школи, однолітків, ЗМІ на процес статеворольової диференціації особистості.

Тема 10. Основні форми статевого життя людини у нормі та патології.

Тема 11. Психологічні чинники адекватного статевого виховання дітей у різні вікові періоди.

Тема 12. Дослідження чоловічої та жіночої психіки.

Тема 13. Аналіз статевої поведінки на рівні соціуму.

Тема 14. Статеві схеми поведінки, їх походження.

Тема 15. Вплив різних стилів виховання на формування особистості.
Різниця у стилі виховання дівчаток і хлопчиків.

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 4-му семестрі 2020-2021 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
2, 5, 7, 10	1, 5, 12, 14	Політична психологія
5, 10	10, 15	Диференціальна психологія
3, 5, 10	3, 13	Фізична культура
3, 7, 9	6, 15	Психологія реклами

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 2 навчальні дисципліни

ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні аспекти функціонування політичної сфери суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, соціальна психологія, політологія, філософія, соціологія, етнологія, культурологія, педагогіка, екологія, демографія та ін.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Політична психологія» є: надання майбутньому фахівцю достатнього обсягу знань з політичної психології як науки про психологічні компоненти політичної життєдіяльності суспільства, що формуються і виявляються на рівні політичної свідомості соціальних суб'єктів та реалізуються в їхніх конкретних політичних діях, розкриття її зв'язку із природничо-науковими дисциплінами, чітких уявлень щодо інтелектуальних та психолого-політичних передумов її формування, факторів та чинників еволюції, усвідомлення близьких та віддалених тенденцій розвитку.

Вивчення політичної психології дасть змогу здобувачам вищої освіти освітнього ступеня бакалавр отримати необхідні знання про об'єкт, предмет та методологію, суть, основні напрями досліджень, зміст та особливості вчень, концепцій, технологій і методів політичної психології, її місце та роль у вітчизняній та світовій психологічній науці. Формування у майбутніх психологів наукового світогляду з психологічних аспектів функціонування і розвитку політичної сфери суспільства та його політичних інститутів, розуміння ролі та місця фахівців психології щодо їх діяльності, високої компетентності з аналізу психологічних й психолого-політичних процесів та явищ і відповідних функціональних знань, навиків та вмінь.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Політичної психології» є:

1. формування вміння на теоретичному і практичному рівні працювати самостійно, застосовувати набуті знання, навички і уміння у професійній діяльності;
2. набуття вмінь щодо аналізу психолого-політичних процесів і явищ, формулювання висновків, узагальнень, прогнозів та рекомендації щодо їх розв'язання.

3. формувати уявлення про соціально-психологічну значимість і зумовленість суті, специфіки та особливостей професійної діяльності в контексті політичної реальності;

4. вчити мислити на високому пізнавальному рівні, адекватно розуміти та оцінювати психолого-політичні явища, процеси і фактори.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Історія психолого-політичної думки. Політична психологія як наука. Політична свідомість. Психологічні аспекти політичної культури. Психологія політичної соціалізації. Психологія політичної діяльності. Психологія груп в політиці. Психологія політичного лідерства. Психологія політичної еліти. Психологія політичної влади. Психологія національно-етнічних спільнот. Психологія стихійної масової поведінки. Психологія політичного конфлікту. Психологія політичного тероризму. Психологія політичної корупції. Психологія маніпулювання політичного впливу. Психологія політичної комунікації. Практична політична психологія.

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є індивідуальні, типологічні та групові відмінності між людьми, а також природа, джерела і наслідки цих відмінностей, закономірності психічного варіювання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психофізіологія», «Гендерна психологія».

Метою викладання навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» є засвоєння здобувачами вищої освіти знань про психологічні закономірності становлення індивідуальності особистості, детермінацію, прояви своєрідності, індивідуальної варіативності психічних явищ.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» є формування у здобувачів уміння накопичувати знання, використовуючи психофізіологічні та психологічні методи дослідження індивідуально-типологічних особливостей, зокрема комплексний та лонгітюдний методи, тестові методики, а також уміння використовувати знання про стійкі властивості індивідуальності у практиці роботи психолога; формування у здобувачів здатності до аналізу психічних явищ; вміння виявляти особливості прояву індивідуальності за характером поведінки, дій і вчинків людини; прогнозування розвитку індивідуальності та формування її подальшого життєвого шляху.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Предмет і завдання диференціальної психології. Принципи і методи диференціальної психології. Джерела виникнення індивідуальних відмінностей. Темперамент у диференційній психології. Характер у структурі індивідуальності. Здібності у диференціальній психології. Інтелект у диференціальній психології. Диференціально-психологічний аналіз міжстатевих відмінностей. Диференціальна когнітологія. Диференціально-психологічний аспект у вивченні психічних процесів. Сенсомоторні стратегії. Суб'єктивний сенсорний досвід. Домінування образів певної модальності. Диференціація сенсорних і сенсомоторних реакцій немовлят. Індивідуальна специфіка організації уваги, пам'яті. Когнітивні стилі. Диференціальні характеристики уяви. Індивідуальні відмінності прояву емоційних реакцій та почуттів. Індивідуальні особливості саморегуляції.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціально-виховний процес цілеспрямованого систематичного впливу на людину фізичними вправами, натуральними силами природи, гігієнічними факторами з метою зміцнення здоров'я, розвитку рухових якостей, вдосконалення морфологічних та функціональних можливостей, формування та покращення головних життєво важливих рухових навичок та вмінь, а також пов'язаних з ними знань, забезпечення готовності людини до активної участі в суспільному, виробничому та культурному житті.

Метою викладання навчальної є послідовне перманентне формування фізичної культури особистості, виховання здорової, всебічно розвинутої, досконалої людини – будівника суспільства в якому вона живе, готової до праці та захисту своєї Батьківщини, виховання морально-вольових якостей та потреби у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадянській, професійній діяльності та в сім'ї.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування наступних умінь:

- уміти використовувати у своїй практичній діяльності набуті знання основних теоретичних положень з фізичного виховання;
- уміти розвивати загальні фізичні якості за допомогою різновидів вправ легкої атлетики (біг, стрибки, метання та ін.);

- уміти виконувати техніко-тактичні прийоми із спортивних ігор (футбол, волейбол, настільний теніс, баскетбол, шахи);
- уміти виконувати базові комплекси оздоровчої гімнастики;
- уміти планувати фізичне навантаження і здійснювати самоконтроль фізичного стану;
- уміти застосовувати комплекси фізичних вправ для підвищення ефективності праці з урахуванням особливостей прикладно-професійної фахової діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Фізична культура і система фізичного виховання у вищому навчальному закладі. Основи гігієни і здорового способу життя. Легка атлетика. Гімнастика. Оздоровче і прикладне значення занять фізичною культурою і спортом. Волейбол. Баскетбол. Основи розвитку та вдосконалення фізичних якостей. Методи фізичного виховання. Основи раціонального харчування при різноманітних видах і умовах праці та особливостях життєдіяльності.

ПСИХОЛОГІЯ РЕКЛАМИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія реклами» є методи і процеси застосування психологічних теорій та методів впливу різних маркетингових інструментів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія маркетингу та реклами» навчальна дисципліна циклу професійної підготовки, тісно пов'язана з дисциплінами «Управління маркетингом в аграрних підприємствах», «Стратегічний маркетинг», «Брендинг», «Інтернет-маркетинг».

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія реклами» – надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань та практичних навиків щодо основ психології маркетингу та реклами, практичних навичок застосування психологічних теорій та методів впливу різних маркетингових інструментів.

Основні завдання навчальної дисципліни «Психологія реклами» – формування у здобувачів вищої освіти системи знань психологічних теорій та методів впливу різних маркетингових інструментів, набуття навичок створення рекламного повідомлення в розрізі формальних та змістовних аспектів; оволодіння знаннями щодо психологічних основ поведінки споживачів; здійснювати психологічний та психотехнічний аналіз реклами, визначати психологічну ефективність реклами.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Загальнотеоретичні аспекти психології реклами. Рекламна діяльність як соціокультурне явище. Історія розвитку реклами та проведення рекламних заходів. Поняття і види інформації. Функціональний зміст рекламування. Презентація як підґрунтя реклами: феноменологія, сутність, біологічна та соціальна доцільність. Рекламна продукція в мережі Інтернет: поширеність, попит, ефективність. Оформлення та зміст друкованої реклами. Соціальна мода та брендинг. Психотехнології в рекламній діяльності. Психологія мотивації у маркетингові і рекламі. Психологічні проблеми дослідження мотивації споживача. Споживча поведінка покупця. Роль психологічних та соціальних процесів у формуванні рекламних образів. Психічні процеси і рекламні впливи. Психологічні особливості впливу маркетингу і реклами. Психологічні особливості зовнішньої реклами. Особливості інформаційного впливу на зорове сприйняття у друкованій рекламі. Особливості сприйняття інтернет-реклами та нестандартних рекламних засобів. Соціально-культурні проблеми маркетингової і рекламної діяльності. Хай-тек і хай-хюм комунікації в рекламній діяльності. Оцінка ефективності рекламної діяльності.

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 5-му семестрі 2021-2022 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
3, 10	5, 6, 7, 12	Психологія діяльності в особливих умовах
3, 11, 12	6, 13	Гендерна психологія
3, 5, 10, 11, 12	3, 5, 6, 15	Етнопсихологія
2, 4	3, 9, 15	Соціальна профілактика

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 2 навчальні дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія діяльності в особливих умовах» є психологічні закономірності функціонування, адаптації та

відновлення людини в особливих (екстремальних, ризиконебезпечних та стресогенних) умовах, що часто несуть у собі небезпеку для її здоров'я, благополуччя та життя. Зокрема, пов'язані з виконання фахівцем своїх професійних обов'язків, а також функціонуванню та наданню необхідної психологічної допомоги особам, що постраждали внаслідок дії зазначених вище чинників.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Психологія діяльності в особливих умовах» тематично та структурно-логічно пов'язана з наступними дисциплінами: «Психологія стресу», «Психологія посттравматичної реабілітації», «Основи психологічного консультування», «Психодіагностика», «Психотерапія», «Психокорекція», «Загальна психологія», «Юридична психологія» та ін.

Метою навчальної дисципліни «Психологія діяльності в особливих умовах» є засвоєння здобувачами вищої освіти таких наукових понять як екстремальна, надзвичайна, кризова ситуація; катастрофа та розуміння їхніх впливів на людину; поняття стресу та його подолання; сутність посттравматичних стресових розладів, їх діагностики та психотерапія; особливості діяльності психологів та працівників системи МВС та їхнього психологічного супроводу; професійної психологічної підготовки психологів та працівників системи МВС до ефективної діяльності в особливих умовах, розвиток в них стресостійкості та вмінь подолання наслідних психологічного впливу стресогенних факторів.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Психологія діяльності в особливих умовах» є опанування здобувачами вищої освіти теоретичних знань і формування у них практичних умінь та навичок щодо понять катастрофи, екстремальної, надзвичайної та кризової ситуації та їх впливів на людину; екстремальних ситуацій у діяльності працівників системи МВС; методів діагностики психічних станів та використання психологічних інструментів (психоконсультаційних, психокорекційних та психотерапевтичних) подолання психологічних проблем та розладів в наслідок впливу особливих ситуацій на психіку їхніх учасників.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Поняття «екстремальна ситуація», «надзвичайна ситуація», «кризова ситуація», «катастрофа», класифікація надзвичайних ситуацій. Фактори, що впливають на розвиток психологічного стресу, травматичний стрес, посттравматичний стресовий розлад. Екстремальні ситуації у професійній діяльності співробітників системи

МВС, діяльність психолога в екстремальних ситуаціях. Психологічний супровід діяльності працівників системи МВС, які знаходяться в особливих умовах та після їх виходу з особливих умов діяльності.

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Мета навчальної дисципліни: сприяння становленню спеціальної професійної компетентності психолога в області гендерної психології для вирішення практичних задач, пов'язаних з проблемами міжстатевих відносин.

Завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти уявлень про природу гендерних відмінностей, основні проблеми гендерної психології її категорії та методи; ознайомити з провідними сферами і способами застосування отриманих знань на практиці; ознайомити з основними етапами гендерної соціалізації, особливостями формування гендерних характеристик особистості.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Передумови становлення та розвитку гендерної психології.

Тема 2. Психологія статі та гендерні дослідження в психології.

Тема 3. Соціальні норми і гендерні відмінності.

Тема 4. Статеворольова диференціація. Гендерна ідентичність.

Тема 5. Роль сім'ї у формуванні гендерних відмінностей.

Тема 6. Поняття гендерної соціалізації особистості. Механізми проходження гендерної соціалізації

Тема 7. Вікові характеристики гендерної соціалізації.

Тема 8. Позасімейні джерела гендерної соціалізації. Вплив школи, однолітків, ЗМІ на процес гендерної соціалізації.

Тема 9. Негативна роль гендерних стереотипів.

Тема 10. Поняття маскулінності та фемінності. Андрогінність в універсалізації гендерних ролей.

Тема 11. Дослідження чоловічої та жіночої психіки.

Тема 12. Аналіз гендерних стереотипів на рівні соціуму – група – особистість, культура – група – особистість.

Тема 13. Гендерні схеми, їх походження.

Тема 14. Гендерні та етичні стереотипи в суспільстві. Крос-культурні гендерно-рольові ідеології.

Тема 15. Вплив різних стилів виховання на формування особистості. Різниця у стилі виховання дівчаток і хлопчиків. Вплив школи на формування гендерних стереотипів.

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ

Мета навчальної дисципліни: передача та поглиблення знань майбутніх психологів з питань національно-психологічних особливостей людини, що уособлює етнічну культуру, спосіб життя, ментальність; а також прагнення розкрити соціально-психологічні механізми творення й розвитку нації, історію становлення галузі знань про психологічні ознаки етносу.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечити майбутніх психологів знаннями з питань етнічної психології, розширити їхній світогляд, сформувані психологічну готовність до життєдіяльності в крос-культурному просторі.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Етнопсихологія як наука.

Тема 2. Історія розвитку етнопсихології.

Тема 3. Сутність і структура етнічних спільнот.

Тема 4. Психологічні аспекти формування етнічної самосвідомості та етнічної ідентичності.

Тема 5. Механізми міжгрупового сприйняття і детермінанти етнічної поведінки.

Тема 6. Характеристика етнічних особливостей взаємовідносин людей. Етнопсихологія українців.

Тема 7. Психологічна специфіка етнічних конфліктів .

Тема 8. Особливості акультурації та культурної адаптації. Культурний шок.

Тема 9. Етнічні стереотипи та їхня негативна роль.

СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА

Предметом вивчення навчальної дисципліни є провідні шляхи, умови та засоби соціалізації особистості, сукупність способів, дій, спрямованих на встановлення, збереження чи покращання соціального функціонування об'єкта (індивіда, групи, громади), а також на попередження негативних соціальних процесів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Психологія праці», «Психологія конфліктів», «Соціальна психологія», «Експериментальна психологія», «Диференційна психологія», «Загальна педагогіка», «Соціальна

педагогіка», «Корекційна педагогіка», «Вікова психологія», «Соціологія», «Соціальна робота», «Етика».

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань і вмінь, вироблення навичок до розробки і впровадження профілактичних програм, застосування сучасних методів первинної і вторинної профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ.

Завдання дисципліни: допомогти здобувачам вищої освіти глибше засвоїти навчальні дисципліни, пов'язані з формуванням і розвитком особистості, віковими особливостями становлення людини.

Результати навчання за навчальною дисципліною: *знати:*

- основні поняття, форми та методи соціальної профілактики;
- предмет, об'єкти та суб'єкти, чинники соціальної профілактики;
- нормативно-правову базу держави в напрямку профілактики негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі;
- задачі первинної, вторинної та третинної профілактики;
- напрями соціально-профілактичних заходів;
- систему соціальної профілактики у практичній діяльності соціальних служб;
- напрями соціальної допомоги різновіковій категорії населення.

вміти:

- використовувати набуті знання з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів соціальної роботи;
- використовувати принципи роботи соціальної профілактики з молоддю;
- застосовувати нормативно-правову базу у практичній роботі;
- застосовувати набуті навички у вирішенні складних питань;
- адаптуватися до нових соціально-економічних умов суспільства;
- визначити зміст соціальної профілактики.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Основні складові системи соціально-профілактичної роботи. Предмет, методи, моделі соціальної профілактики. Мета, предмет та завдання соціальної профілактики. Об'єкти та суб'єкти соціальної профілактики. Цільові групи соціальної профілактики. Принципи соціальної профілактики. Різновиди соціальної профілактики: первинна, вторинна, третинна. Характеристика загальної та спеціальної профілактики. Різновиди соціальної роботи в системі соціально-профілактичної роботи: соціально-педагогічна профілактика; соціально-психологічна допомога; соціальна адаптація та реабілітація. Стратегії і моделі соціальної профілактики. Сутність стратегії: боротьби та нормалізації. Соціально-психологічні основи

надання допомоги іншим. Організація групової соціальної роботи. Соціально-психологічні феномени та установки в групі. Способи психологічного впливу та роль психотехнік переконання в профілактичній роботі. Профілактика окремих негативних явищ у сучасному суспільстві. Профілактика вживання алкоголю в молодіжному середовищі. Профілактика вживання наркотичних речовин в молодіжному середовищі. Профілактика захворювань на ВІЛ/СНІД в сучасному суспільстві. Соціальна профілактика в діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Робота з молодими родинами. Профілактика соціального сирітства в сучасному українському суспільстві. Технології соціальної роботи щодо профілактики відмов від новонароджених. Сучасні проблеми материнства і дитинства. Діяльність консультаційних пунктів та соціальних центрів матері та дитини. Інноваційні технології соціальної роботи щодо профілактики відмов від новонароджених. Попередження соціального сирітства через систему раннього виявлення сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах. Соціальна профілактика під час кризових станів. Особливості роботи на "телефоні довіри". Соціально-профілактична діяльність з попередження злочинності.

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 6-му семестрі 2021-2022 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
3, 7, 12	2, 6, 13, 15	Психологічна експертиза в різних галузях психології
3, 7, 10	5, 8, 14	Практикум з психокорекції
1, 2, 5, 8, 10, 11	2, 5, 10, 15	Психологія спорту
5, 7, 12	6, 13	Психологія кризового консультування

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 2 навчальні дисципліни

ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ ПСИХОЛОГІЇ

Мета навчальної дисципліни: забезпечити отримання майбутніми психологами психологічних знань про психологічну експертизу в різних галузях психології, у тому числі практичних її аспектів; ознайомити здобувачів вищої освіти з основними питаннями психологічної експертизи, технологією її

підготовки та проведення; розширити діапазон теоретичних знань здобувачів вищої освіти з основних проблем, напрямків і методів психологічної експертизи без знання яких неможлива підготовка сучасних висококваліфікованих кадрів.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна має структурнологічні зв'язки з навчальними дисциплінами: «Психологія особистості», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Юридична психологія», «Основи психокорекції».

Завдання навчальної дисципліни: отримати знання про теоретико-методологічні основи психологічної експертизи в різних галузях психології; засвоїти основні поняття, які використовуються у психологічній експертизі в різних галузях психології; **вивчити** різні види психологічної експертизи в різних галузях психології; розуміти особливості проведення психологічної експертизи в різних галузях психології; **вміти** застосовувати різні методики при проведенні психологічної експертизи в різних галузях психології; навчитися здійснювати психологічну експертизу в різних галузях психології.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Зміст і значення психологічної експертизи в різних галузях психології; Галузі застосування психологічної експертизи; Трудова психологічна експертиза; Психологічна експертиза соціально-психологічного клімату організації; Судово-психологічна експертиза; Судово-психологічна експертиза емоційних станів; Психологічна експертиза осіб з психосоматичними розладами та потерпілих у справах про сексуальні злочини; Судово-психологічна експертиза неповнолітнього правопорушника.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи та методи надання психологічної допомоги клієнтам різного типу, а також формування професійної ідентичності та дослідження ролі практичного психолога у стосунках з клієнтами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія особистості» (К. Роджерс і перспектива центрування на людині; повноцінно функціонуюча особистість; герменевтика; З. Фройд та психоаналіз), «Основи психокорекції» (методи гештальт-психокорекції; принципи психокорекції), «Загальна психологія» (формування особистості; особливості формування характеру; психічні процеси, стани та властивості), «Психодіагностика» (психодіагностичні методики;

практичні діагностичні задачі), «Історія психології» (етапи формування психології як науки; історія розвитку вітчизняної психології).

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є надання майбутнім практичним психологам необхідних теоретичних знань про особливості різних підходів, шкіл та методів психологічної корекції, власний практичний досвід й уміння використовувати методи оперативної діагностики і психологічної корекції в залежності від ситуації, клієнта, проблеми та власних ресурсів.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є: навчитися активно взаємодіяти та впливати на психіку особистості, враховуючи її потенційні, вікові та індивідуальні психологічні особливості; ознайомити майбутніх спеціалістів з основними підходами до індивідуальної та групової психокорекційної роботи; озброїти здобувачів вищої освіти (ЗВО) знаннями та вміннями застосовувати загальні та спеціальні техніки психологічної корекції; сформувати готовність ЗВО до психокорекційної роботи як однієї з найбільш важливих галузей роботи психолога; допомогти ЗВО набути компетентність у роботі з різними запитами клієнтів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: базові навички психокорекції; складні навички психокорекції; структурні складові психокорекційного процесу; сугестивні методи психокорекційного впливу; глибинно-психологічні техніки психокорекційного впливу; гуманістична парадигма на прикладі клієнт-центрованого підходу К. Роджерса; феноменологічна школа в психологічній практиці на прикладі гештальт-підходу; техніки когнітивно-біхевіоральної психокорекції; проєктивний малюнок у психокорекції; проєктивні (асоціативні) карти в психокорекції; Казкотерапія; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що переживають гостре горе; застосування психокорекційних технік у роботі з депресивними клієнтами; використання прийомів кризової терапії під час надання допомоги суїцидентам; вироблення навичок психологічної допомоги клієнтам з реакціями страху та фобіями; вироблення навичок психологічної допомоги узалежненим клієнтам; застосування психокорекційних технік у роботі з психосоматичними клієнтами; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що пережили насилля; прийоми формування та розвитку навичок соціально-психологічної компетентності; формування навичок самопрезентації та публічних виступів; вироблення стратегій ефективної поведінки в конфліктних ситуаціях; вироблення навичок нейтралізації маніпулятивних впливів; корекція ілюзорних

уявлень взаємодії зі світом; психокорекція труднощів, що виникають на етапі укладання шлюбу; психокорекція труднощів, що виникають на етапі появи першої та наступних дітей; психокорекція труднощів, що виникають на етапі зрілої сім'ї; психокорекція труднощів, що виникають на етапі порожнього гнізда; психокорекція труднощів, що виникають на етапі втрати одного з членів сім'ї; психокорекція труднощів, що пов'язані з розлученням. Психокорекція неповних сімей; техніки проведення бесіди з батьками та оточенням дітей, які повинні проходити психокорекцію; розпізнавання та особливості роботи з різними моделями батьківсько-дитячих стосунків; типові проблеми звернення батьків до психолога щодо їх дитини; інші проблеми роботи психолога з дітьми; технологія складання психокорекційних програм та оцінка їх ефективності; складання програм по роботі із розвитку та психокорекції психічних процесів; складання програм по роботі із особистісними проблемами; складання програм по роботі із труднощами у міжособистісній взаємодії; складання програм по гармонізації сімейних та подружніх стосунків; складання програм по роботі з дітьми та підлітками.

ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості спортивної діяльності, емоційна та когнітивна сфери спортсмена, психологічна підготовка спортсменів, психічна регуляція в спорті, діяльність тренерів та спортивних суддів.

Міждисциплінарні зв'язки. Для освоєння дисципліни здобувачі вищої освіти використовують знання, вміння і навички, сформовані в ході вивчення дисциплін «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Гендерна психологія», «Анатомія», «Диференціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія здоров'я».

Метою вивчення дисципліни є: формування цілісного уявлення про психологію фізичного виховання та спорту як розділу психологічної науки, що розглядає психологічні особливості особистості спортсмена, особливості та специфіку психологічної підготовки спортсменів, а також основи психічної регуляції в спорті.

Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти таких питань, як основні етапи розвитку психології фізичного виховання і спорту; оволодіння методикою психологічного забезпечення фізкультурно-спортивних занять з різними групами населення а також

методикою психологічного супроводу і психологічної підготовки спортсменів; опанування методами організації психорегуляції і психогігієни у фізичному вихованні і спорті, використання засобів фізичної культури і спорту та психогігієни з метою покращення здоров'я та рухової підготовленості, як складових ефективної професійної діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. Психологія спорту як галузь психологічних знань. Історіогенез психології спорту. Особливості спортивної діяльності. Мотиваційна сфера спортсмену та її прояв у спортивній діяльності. Емоційно-вольова сфера спортсмена та її прояв у спортивній діяльності. Інтелектуально-когнітивна сфера спортсмену та її прояв у спортивній діяльності. Психомоторна сфера спортсмену та її прояв у спортивній діяльності. Індивідуально-особистісні особливості спортсменів та їх прояв у спортивній діяльності. Система психологічного відбору спортсменів. Психологічна підготовка спортсменів. Психологічні основи фізичної, технічної та тактичної підготовки спортсменів. Основи психічної регуляції в спорті. Психологія діяльності тренерів, спортивних суддів. Психологічні особливості спортивного колективу. Спортивна команда як вид малої групи.

ПСИХОЛОГІЯ КРИЗОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія кризового консультування» є практичне оволодіння методами самопізнання, саморегуляції, активізації творчого потенціалу, безконфліктної взаємодії з іншими людьми, надання психологічної допомоги тим, хто її потребує.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Психологія кризового консультування» ґрунтується на основі знань, які здобувачі вищої освіти отримали із базових психологічних наук. Навчальна дисципліна має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами «Загальна психологія», «Юридична психологія», «Психологія особистості», «Вікова психологія».

Метою навчальної дисципліни «Психологія кризового консультування» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними основами кризової психології: закономірностями формування життєвого світу людини, особливостями становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, природою життєвої кризи, способами гармонізації простору людських взаємин, активізації потенціалу життєтворення, конструктивного розв'язання проблемних ситуацій.

Основним **завданням** навчальної дисципліни є усвідомлення глибинних джерел, закономірностей і тенденцій розвитку здорової, зрілої, вільної і відповідальної особистості.

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати: основні закономірності становлення кризової особистості, особливості та механізми особистісного розвитку в різні вікові періоди; показники й індикатори проявів особистості, що переживає нормативну чи ненормативну кризу, особливості розвитку її мотиваційної сфери, самосвідомості, стосунків тощо; найпоширеніші методики консультування, надання психологічної допомоги, самоподолання, стимулювання життєстійкості.

вміти: визначати передумови кризових життєвих ситуацій та давати їм науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію; проводити емпіричне дослідження стресостійкості, емоційної врівноваженості, життєстійкості, спираючись на сучасні експериментальні методики, керуючись сучасними дослідницькими стратегіями вивчення кризової особистості та прийомами їх практичного застосування; коригувати певні відхилення в розвитку особистості, що виникають у гострих кризових ситуаціях, застосовувати здобуті знання для розв'язання хронічних конфліктів і кризових життєвих ситуацій.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Психологічна природа кризової особистості; Життєвий шлях і життєвий світ кризової особистості; Кризове психологічне консультування; Психологія життєвої кризи; Історія виникнення кризового консультування; Психологічні вимоги до кризового консультанта; Стратегії кризового консультування; Кризове телефонне консультування; Криза народження та можливості психологічної допомоги; Психологічна травматизація в ранньому віці та її віддалені наслідки; Кризове консультування в роботі шкільного психолога; Переживання і розв'язання криз дорослого віку; Кризи і психотравми, їх прояви та наслідки; Особливості консультативної допомоги при психотравмах і посттравматичних стресах; Кризове консультування тяжкохворих; Особливості кризового консультування ВІЛ-інфікованих; Консультативна допомога людині в термінальному періоді життя; Консультування як актуалізація резервів самопомоги в кризових ситуаціях; Поняття психологічно благополучної сім'ї; Чинники психологічного благополуччя сімейних взаємин; Поняття сімейної кризи. Специфіка та особливості перебігу; Консультування членів сім'ї, що переживають кризу; Сутність і природа сімейного стресу. Умови та чинники його виникнення; Особливості сімейної кризи, ускладненої емоційним вигоранням; Психологічна

допомога сім'ї, що потерпає від емоційного вигорання; Особливості дисгармонійних сімей як чинник загострення кризових станів; Особливості кризового консультування дисгармонійної сім'ї; Способи психологічної допомоги сім'ї, що переживає сімейну кризу.

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 7-му семестрі 2022-2023 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
2, 8	6, 7, 12	Практикум з психоконсультування
3, 7, 10	5, 8, 14	Практикум з психокорекції
1, 3, 11	15	Практикум з психології особистості
3, 5, 7, 11, 12	10, 13	Психіатрія
6, 10	8, 11, 15	Практикум з психологічної допомоги дітям
5, 7, 12	6, 13	Практикум з кризового консультування
1, 9, 10	3, 15	Тренінг комунікативності
3, 5, 7, 11, 12	10, 13	Інклюзивна освіта

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 4 навчальні дисципліни

ПРАКТИКУМ З ПСИХОКОНСУЛЬТУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення ролі та місця особистості консультанта, психолога-консультанта в процесі психологічного консультування та вплив професійної діяльності на нього та особистість клієнта.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Практикум з психоконсультування» має міждисциплінарні зв'язки із такими навчальними дисциплінами як «Основи психологічного консультування», «Практикум з психології особистості», «Практикум з психології управління», «Практикум з психокорекції».

Метою навчальної дисципліни «Практикум з психоконсультування» є теоретичне вивчення та практичне відпрацювання вмінь та навиків проведення психологічного консультування з різними категоріями клієнтів та специфікою їх проблем.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з психоконсультування» є ознайомлення та формування вмінь та навиків у

здобувачів вищої освіти із різними видами психологічного консультування; техніками та напрямками психологічного консультування; із структурою та процесом проведення першої зустрічі з клієнтом; визначити систему цінностей консультанта-психолога; уміння застосовувати знання на практиці при визначені цілей психологічного консультування, відносно яких будуть сплановані дії в цьому процесі, усвідомити мету психологічного консультування, вміти поєднувати теорію особистості та практику консультування, навчитися використовувати техніки для ефективного психологічного консультування.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Індивідуальне консультування. Сімейне консультування. Консультування у сфері освіти. Телефонне консультування. Ділове (бізнес) консультування. Клінічне консультування. Особистісно-орієнтоване консультування. Консультування «складних» клієнтів, психотерапія в психологічному консультуванні даної категорії клієнтів.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи та методи надання психологічної допомоги клієнтам різного типу, а також формування професійної ідентичності та дослідження ролі практичного психолога у стосунках з клієнтами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія особистості» (К. Роджерс і перспектива центрування на людині; повноцінно функціонуюча особистість; герменевтика; З. Фройд та психоаналіз), «Основи психокорекції» (методи гештальт-психокорекції; принципи психокорекції), «Загальна психологія» (формування особистості; особливості формування характеру; психічні процеси, стани та властивості), «Психодіагностика» (психодіагностичні методики; практичні діагностичні задачі), «Історія психології» (етапи формування психології як науки; історія розвитку вітчизняної психології).

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є надання майбутнім практичним психологам необхідних теоретичних знань про особливості різних підходів, шкіл та методів психологічної корекції, власний практичний досвід й уміння використовувати методи оперативної діагностики і психологічної корекції в залежності від ситуації, клієнта, проблеми та власних ресурсів.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є: навчитися активно взаємодіяти та впливати на психіку

особистості, враховуючи її потенційні, вікові та індивідуальні психологічні особливості; ознайомити майбутніх спеціалістів з основними підходами до індивідуальної та групової психокорекційної роботи; озброїти здобувачів вищої освіти (ЗВО) знаннями та вміннями застосовувати загальні та спеціальні техніки психологічної корекції; сформувати готовність ЗВО до психокорекційної роботи як однієї з найбільш важливих галузей роботи психолога; допомогти ЗВО набуті компетентність у роботі з різними запитами клієнтів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: базові навички психокорекції; складні навички психокорекції; структурні складові психокорекційного процесу; сугестивні методи психокорекційного впливу; глибинно-психологічні техніки психокорекційного впливу; гуманістична парадигма на прикладі клієнт-центрованого підходу К. Роджерса; феноменологічна школа в психологічній практиці на прикладі гештальт-підходу; техніки когнітивно-біхевіоральної психокорекції; проєктивний малюнок у психокорекції; проєктивні (асоціативні) карти в психокорекції; Казкотерапія; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що переживають гостре горе; застосування психокорекційних технік у роботі з депресивними клієнтами; використання прийомів кризової терапії під час надання допомоги суїцидентам; вироблення навичок психологічної допомоги клієнтам з реакціями страху та фобіями; вироблення навичок психологічної допомоги узалежненим клієнтам; застосування психокорекційних технік у роботі з психосоматичними клієнтами; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що пережили насилля; прийоми формування та розвитку навичок соціально-психологічної компетентності; формування навичок самопрезентації та публічних виступів; вироблення стратегій ефективної поведінки в конфліктних ситуаціях; вироблення навичок нейтралізації маніпулятивних впливів; корекція ілюзорних уявлень взаємодії зі світом; психокорекція труднощів, що виникають на етапі укладання шлюбу; психокорекція труднощів, що виникають на етапі появи першої та наступних дітей; психокорекція труднощів, що виникають на етапі зрілої сім'ї; психокорекція труднощів, що виникають на етапі порожнього гнізда; психокорекція труднощів, що виникають на етапі втрати одного з членів сім'ї; психокорекція труднощів, що пов'язані з розлученням. Психокорекція неповних сімей; техніки проведення бесіди з батьками та оточенням дітей, які повинні проходити психокорекцію; розпізнавання та особливості роботи з різними моделями батьківсько-дитячих стосунків; типові проблеми звернення батьків до психолога щодо їх дитини; інші проблеми роботи психолога з дітьми; технологія

складання психокорекційних програм та оцінка їх ефективності; складання програм по роботі із розвитку та психокорекції психічних процесів; складання програм по роботі із особистісними проблемами; складання програм по роботі із труднощами у міжособистісній взаємодії; складання програм по гармонізації сімейних та подружніх стосунків; складання програм по роботі з дітьми та підлітками.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості мотивації та самомотивування, регуляції поведінки і діяльності особистості у різних життєвих ситуаціях, управління психічними станами, що забезпечуються успішний лайфменеджмент особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Практикум з психології особистості» має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами «Психологія особистості», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Практикум з психоконсультавання», «Психологія девіантної поведінки» та ін.

Метою навчальної дисципліни «Практикум з психології особистості» є здобуття практичних навичок щодо особливостей впливу на процесі формування та розвитку особистості, прогнозування та корекції різних форм поведінки, що базуються на основі сучасних уявлень про психіку й психічне, фундаментальних положень психологічної науки про особистість і виходить із принципів професійно-діяльній спрямованості практичного психолога.

Завданнями навчальної дисципліни «Практикум з психології особистості» є усвідомлення ролі та місця мотивації в діяльності особистості, розробка основних методів та підходів до самомотивування, здобуття навичок самоуправління та саморегуляції, формування статевої самосвідомості та статевої культури, вироблення навичок регуляції поведінки, засвоєння моделей управління психічними станами, регуляції і контролю власним часом, формування меж особистісного простору, здобуття навичок формування власного життєвого стилю та успішних життєвих установок.

ПСИХІАТРІЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних знань в області загальної психіатрії, зокрема, біологічні механізми психічної діяльності, їх ритми та пограничні стани психіки особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи анатомії та фізіології нервової системи», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія особистості», «Психологія впливу», «Психогігієна», «Психологія ненасильницького спілкування та фасилітації», «Еко-психологія», «Психіатрія», «Позитивна психотерапія», «Гештальт-терапія», «Когнітивно поведінкова терапія», «Основи психологічного консультування», «Практикум з психокорекції», «Практикум проведення тренінгів з різних аспектів», «Психосоматика», «Профілактика і корекція девіантної поведінки».

Метою викладення навчальної дисципліни «Психіатрія» є вивчення основних аспектів біологічної ролі мозкової діяльності і мозкових ритмів та взаємодії компонентів мозку, які складають фундаментальні принципи психіатрії; ознайомлення з питаннями, пов'язаними з нервово-психічною патологією, біологічною психіатрією та нейробіологією.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психіатрія» є вивчення взаємозв'язку нормального і патологічного функціонування мозку з процесами, що відбуваються у його частинах; ознайомлення з біологічними основами складних форм поведінки та пограничних станів психіки людини; розкриття зв'язку неврологічних і поведінкових розладів особистості.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Місце психіатрії у практичній діяльності психолога. Історія становлення та розвитку психіатрії. Психіка особистості як відображення діяльності мозку. Пренатальні особливості розвитку вищої нервової системи. Вікові особливості розвитку мозку та становлення психіки. Пограничні стани (неврози, психопатії, реактивні стани): їх особливості та етіологія. Пейсмейкери мозку та психічна діяльність людини. Пластичність головного мозку при дії навколишнього середовища. Психодіагностика нервово-психічних патологій та емоційного стану.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є симптоми і причини відхилень розвитку і поведінки дітей. Це передусім: 1) розвиток дитини (психомоторний, емоційний, пізнавальний, особистісний, компетентнісний, комунікативний тощо); 2) її поведінкові реакції, акти, вияви; 3) посилення

довільної регуляції; 4) покращення показників адаптації до навчального закладу (в т.ч. готовності її до школи); 5) стабілізація особистого емоційного стану; 6) структурування мислення; 7) активізація пам'яті; 8) розвиток мовлення; 9) регуляція психомоторних функцій; 10) розвиток адаптативних навиків тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Практикум з психологічної допомоги дітям» має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами «Психологія особистості», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Практикум з психоконсультації», «Психологія девіантної поведінки» та ін.

Метою навчальної дисципліни «Практикум з психологічної допомоги дітям» є здобуття студентами-психологами практичних компетенцій щодо особливостей впливу на процес формування та розвитку особистості дітей різного віку, прогнозування та корекції різних дезадаптивних форм їхньої поведінки. Пропоновані в курсі компетенції базуються на сучасних наукових уявленнях та практичних підходах щодо психічного розвитку дитини та психічного загалом, фундаментальних положень психологічної науки про розвиток особистості дитини, сімейної системи та опирається на завдання професійно-діяльній спрямованості практичного психолога.

Завданнями навчальної дисципліни «Практикум з психологічної допомоги дітям» є – ознайомлення студентів з:

- основними найзагальнішими поняттями, проблемами та закономірностями дитячої та юнацької психокорекції та психотерапії;
- становленням дитячої та юнацької психотерапії як науки;
- теоретичними школами в дитячій та юнацькій психотерапії;
- методами психодіагностичного дослідження дітей;
- причинно-наслідковими зв'язками у формуванні розладів у дітей та юнацтва;
- методами та інструментарієм психотерапевтичної допомоги у дитячій та юнацькій психокорекції та психотерапії.

ПРАКТИКУМ З КРИЗОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Практикум з кризового консультування» є практичне оволодіння методами самопізнання, саморегуляції, активізації творчого потенціалу, безконфліктної взаємодії з іншими людьми, надання психологічної допомоги тим, хто її потребує.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Практикум з кризового консультування» ґрунтується на основі знань, які здобувачі вищої освіти отримали із базових психологічних наук. Навчальна дисципліна має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами «Загальна психологія», «Юридична психологія», «Психологія особистості», «Вікова психологія».

Метою навчальної дисципліни «Практикум з кризового консультування» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними основами кризової психології: закономірностями формування життєвого світу людини, особливостями становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, природою життєвої кризи, способами гармонізації простору людських взаємин, активізації потенціалу життєтворення, конструктивного розв'язання проблемних ситуацій.

Основним **завданням** навчальної дисципліни є усвідомлення глибинних джерел, закономірностей і тенденцій розвитку здорової, зрілої, вільної і відповідальної особистості.

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати: основні закономірності становлення кризової особистості, особливості та механізми особистісного розвитку в різні вікові періоди; показники й індикатори проявів особистості, що переживає нормативну чи ненормативну кризу, особливості розвитку її мотиваційної сфери, самосвідомості, стосунків тощо; найпоширеніші методики консультування, надання психологічної допомоги, самоподолання, стимулювання життєстійкості.

вміти: визначати передумови кризових життєвих ситуацій та давати їм науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію; проводити емпіричне дослідження стресостійкості, емоційної врівноваженості, життєстійкості, спираючись на сучасні експериментальні методики, керуючись сучасними дослідницькими стратегіями вивчення кризової особистості та прийомами їх практичного застосування; коригувати певні відхилення в розвитку особистості, що виникають у гострих кризових ситуаціях, застосовувати здобуті знання для розв'язання хронічних конфліктів і кризових життєвих ситуацій.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Психологічна природа кризової особистості; Життєвий шлях і життєвий світ кризової особистості; Кризове психологічне консультування; Психологія життєвої кризи; Історія виникнення кризового консультування; Психологічні вимоги до кризового консультанта; Стратегії кризового консультування; Кризове телефонне консультування; Криза народження та можливості психологічної допомоги;

Психологічна травматизація в ранньому віці та її віддалені наслідки; Кризове консультування в роботі шкільного психолога; Переживання і розв'язання криз дорослого віку; Кризи і психотравми, їх прояви та наслідки; Особливості консультативної допомоги при психотравмах і посттравматичних стресах; Кризове консультування тяжкохворих; Особливості кризового консультування ВІЛ-інфікованих; Консультативна допомога людині в термінальному періоді життя; Консультування як актуалізація резервів самопомоги в кризових ситуаціях; Поняття психологічно благополучної сім'ї; Чинники психологічного благополуччя сімейних взаємин; Поняття сімейної кризи. Специфіка та особливості перебігу; Консультування членів сім'ї, що переживають кризу; Сутність і природа сімейного стресу. Умови та чинники його виникнення; Особливості сімейної кризи, ускладненої емоційним вигоранням; Психологічна допомога сім'ї, що потерпає від емоційного вигорання; Особливості дисгармонійних сімей як чинник загострення кризових станів; Особливості кризового консультування дисгармонійної сім'ї; Способи психологічної допомоги сім'ї, що переживає сімейну кризу.

ТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні особливості тренінгу комунікативності, а також специфіка його конструювання і проведення для осіб різного віку.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Основи психотренінгу», «Сучасні методи психокорекції та психотерапії», «Практикум проведення психологічних тренінгів з різних аспектів», «Психологія ненасильницького спілкування та фасилітації».

Мета навчальної дисципліни «Тренінг комунікативності» – сформувати уявлення щодо послідовності та специфіки дій тренера на різних етапах підготовки та проведення роботи з групою; зорієнтувати студентів на вирішення конкретних проблем спілкування та спрямувати їхню діяльність на створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Тренінг комунікативності» є: ознайомлення зі специфікою роботи тренінгу, його можливостями та обмеженнями; формулювання загальних цілей тренінгу та кожної його стадії, блоку чи вправи; розвиток професійної компетентності студента в побудові тренінгу комунікативності; відбір конкретних методик та технік роботи; адаптація тренінгу комунікативності для осіб різного віку.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: тренінг комунікативності як метод групової роботи в практичній психології; психологічні особливості тренінгової групи; принципи роботи психолога-тренера; психологічні основи розробки системи тренінгових занять; загальні методичні основи проведення та процес-аналізу тренінгу; Спілкування як провідний чинник розвитку особистості; педагогічні аспекти спілкування в тренінговій групі; розвиток навичок міжособистісного спілкування в дошкільному віці; тренінг комунікативності з дітьми молодшого шкільного віку; тренінг комунікативності в підлітковому віці; тренінг комунікативності для юнаків і дорослих.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Інклюзивна освіта представляє собою системне явище в освіті, що охоплює всю систему освіти, стосується усіх рівнів і усіх видів освіти. Забезпечення психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти передбачає підготовку психологів, які володіють необхідними компетенціями щодо забезпечення психологічної допомоги дітям, батькам і педагогам, які беруть участь у процесі інклюзивної освіти. Психолог є необхідним фахівцем у створенні освітнього середовища, адекватного особливостям кожної дитини. Саме психолог може здійснювати організацію спілкування і взаємодії у колективі дітей; взаємодію з усіма учасниками супроводу дитини в освітньому просторі, визначати роль, позицію і соціальне партнерство усіх учасників інклюзивного освітнього простору.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» є формування у здобувачів освітнього ступеня бакалавр компетентностей щодо концептуальних засад інклюзивної освіти, особливостей психофізичного розвитку дитини з особливими освітніми потребами, основних принципів та організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння теоретичними і прикладними знаннями ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти;
- формування розуміння і толерантного сприйняття соціально-психологічних особливостей розвитку особистості з особливими освітніми потребами;
- оволодіння знаннями щодо міжнародного та національного законодавства у сфері інклюзивної освіти, зарубіжного досвіду;
- засвоєння основних понять і вимог деонтології інклюзивної освіти;

- засвоєння основних принципів та особливостей організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти;
- оволодіння основними методами інклюзивного навчання у закладах освіти;
- формування розуміння ролі психолога у реалізації інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами;
- формування знань та умінь щодо можливостей взаємодії освітнього закладу і сім'ї при організації інклюзивної освіти;
- формування професійних знань та умінь щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Інклюзивна освіта» має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами: «Педагогіка», «Загальна психологія», «Вікова і педагогічна психологія», «Спеціальна психологія», «Соціологія», «Правознавство», «Психодіагностика», «Основи психокорекції», «Практикум з психоконсультавання», «Практикум з психокорекції», «Основи психотренінгу», «Психологія особистості», «Практикум професійної майстерності психолога».

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» здобувачі вищої освіти повинні бути здатними вирішувати професійні завдання та володіти наступними **компетенціями** для забезпечення реалізації професійних завдань.

- Знання і розуміння предметної галузі та професій; знання основних теорій, концепцій, що складають наукову картину світу; формування наукового світогляду, умінь відстоювати власні стратегії професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі;

- Здатність діяти на основі соціальної відповідальності та громадянської свідомості, застосовувати процедури і технології захисту прав і свобод осіб з особливими освітніми потребами відповідно до чинного законодавства України;

- Уміння знаходити, обробляти й аналізувати інформацію з різних джерел; застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для розгляду конкретних питань з організації та впровадження інклюзивного навчання, вирішення фахових завдань у професійно-педагогічній діяльності;

- Уміння працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини; здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з колегами, дітьми та їхніми батьками в інклюзивному освітньому просторі; уміння демонструвати емоційний інтелект у професійних ситуаціях;

- Здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до вирішення професійних завдань в інклюзивному освітньому середовищі;

- Здатність виявляти та вирішувати проблеми професійно-педагогічної діяльності; знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати, оформлювати та презентувати результати наукової діяльності щодо удосконалення процесу інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами;

- Уміння самостійно навчатися; здатність до розвитку особистісного потенціалу, самореалізації, професійного лідерства та досягнення успіху; - Уміння планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати власну професійну діяльність і діяльність колег, вміння швидко реагувати під час вирішення ситуативних проблем з урахування нових умов та обставин для прийняття рішень.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта»: інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи; національне законодавство у сфері інклюзивної освіти; зарубіжний досвід інклюзивної освіти; основні підходи до психологічного забезпечення інклюзії; особливості психофізичного розвитку дітей з ООП; психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами; індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Перелік вибірових навчальних дисциплін для вивчення здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 2019 року набору у 8-му семестрі 2022-2023 н.р.:

ЗК	ФК	Назва навчальної дисципліни
3, 5, 10	5, 6, 10	Психологія посттравматичної реабілітації
1, 9	8, 12	Психологія впливу
3, 7, 10	5, 8, 14	Практикум з психокорекції
2, 4, 7, 10	2, 4, 13	Практикум з психології управління
2, 7, 9	2, 4, 12, 13	Психосоматика
2, 7	1, 10, 13	Профорієнтація та профвідбір
3, 5, 7, 10	3, 4, 12	Конфліктологія
2, 7	1, 10, 13	Практикум з кризового консультування
1, 3, 5	6, 10, 13,	Практикум з сімейного консультування
2, 7, 9	2, 4, 12, 13	Дефектологія

Примітка: із запропонованого переліку вибрати 5 навчальних дисциплін

ПСИХОЛОГІЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія посттравматичної реабілітації» є проблема психологічної травми, її видів, особливості виникнення посттравматичного стресового розладу (далі ПТСР) та його діагностичних критеріїв та особливості психодіагностики, психоконсультації, психокорекції та психотерапії осіб з ПТСР.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія» (розділи «Психічні стани особистості»), «Психологія стресу», «Психологія діяльності в кризових ситуаціях», «Основи психокорекції», «Практикум з психокорекції», «Основи психологічного консультування», «Психодіагностика», «Психологія посттравматичної реабілітації».

Метою навчальної дисципліни «Психологія посттравматичної реабілітації» є засвоєння теоретичних та практичних знань здобувачами вищої освіти з проблем психотравми, особливостей виникнення посттравматичного стресового розладу та формування навичок надання психодіагностичної, психоконсультативної, психокорекційної та психотерапевтичної допомоги особам із посттравматичним стресовим розладом.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Психологія посттравматичної реабілітації» є вивчення поняття «стрес» та «травматичний стрес», «психологічна травма та її види», розуміння діагностичних критеріїв посттравматичного стресового розладу, вивчення особливостей протікання та видів посттравматичного стресового розладу, формування практичних навичок психодіагностичної, психоконсультативної, психокорекційної та психотерапевтичної допомоги особам із посттравматичним стресовим розладом.

Інформаційний обсяг дисципліни. Поняття психотравми, її видів та причин її виникнення. Стрес, травматичний стрес та посттравматичний стресовий розлад. Нейрофізіологія травматичного стресу та посттравматичного стресового розладу. Методи психодіагностики посттравматичного стресового розладу. Методи психотерапії посттравматичного стресового розладу. Техніки психокорекції у роботі з особами з ПТСР.

ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основні механізми, моделі, чинники, закономірності та способи психологічного впливу, а також особливості протидії деструктивному впливу та маніпуляції.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психологія особистості».

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія впливу» є формування у майбутніх психологів базових засад загального наукового розуміння психологічних закономірностей впливу, поглибленого розуміння механізмів взаємовпливів у взаємодії з іншими людьми, а також способах протистояння впливам, формування навичок і умінь для практичної роботи у галузі психології. Розвиток професійної мобільності, творчого розв'язання професійних завдань, компетентностей, необхідних для діяльності психолога-практика, як у індивідуальній діяльності, так і в груповій взаємодії.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Психологія впливу» є: створення передумови для опанування здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок практичного використання методів та прийомів психологічного впливу, діагностування та протидії маніпулятивному впливу у професійній діяльності психолога.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. Загальна характеристика психологічного впливу. Навіювання та зараження як засоби психологічного впливу. Стимулювання до наслідування, як засіб психологічного впливу. Чутки, як засіб психологічного впливу. Самовисунення та формування прихильності як засоби психологічного впливу. Конструктивний психологічний вплив та технології застосування. Зміст та методи конструктивного психологічного впливу. Психологічна характеристика міжособистісного впливу. Сугестивні технології маніпулятивного впливу Маніпуляція та захист від неї. Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Особливості здійснення сугестивного впливу в Інтернеті. Соціальний вплив групи на індивіда.

Психологічна характеристика впливу стихійних груп на людину. Примус та напад як засоби психологічного впливу. Етнопсихологічні та вікові особливості як об'єкт впливу на поведінку масових рухів.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи та методи надання психологічної допомоги клієнтам різного типу, а також формування

професійної ідентичності та дослідження ролі практичного психолога у стосунках з клієнтами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія особистості» (К. Роджерс і перспектива центрування на людині; повноцінно функціонуюча особистість; герменевтика; З. Фройд та психоаналіз), «Основи психокорекції» (методи гештальт-психокорекції; принципи психокорекції), «Загальна психологія» (формування особистості; особливості формування характеру; психічні процеси, стани та властивості), «Психодіагностика» (психодіагностичні методики; практичні діагностичні задачі), «Історія психології» (етапи формування психології як науки; історія розвитку вітчизняної психології).

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є надання майбутнім практичним психологам необхідних теоретичних знань про особливості різних підходів, шкіл та методів психологічної корекції, власний практичний досвід й уміння використовувати методи оперативної діагностики і психологічної корекції в залежності від ситуації, клієнта, проблеми та власних ресурсів.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з психокорекції» є: навчитися активно взаємодіяти та впливати на психіку особистості, враховуючи її потенційні, вікові та індивідуальні психологічні особливості; ознайомити майбутніх спеціалістів з основними підходами до індивідуальної та групової психокорекційної роботи; озброїти здобувачів вищої освіти (ЗВО) знаннями та вміннями застосовувати загальні та спеціальні техніки психологічної корекції; сформувати готовність ЗВО до психокорекційної роботи як однієї з найбільш важливих галузей роботи психолога; допомогти ЗВО набути компетентність у роботі з різними запитами клієнтів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: базові навички психокорекції; складні навички психокорекції; структурні складові психокорекційного процесу; сугестивні методи психокорекційного впливу; глибинно-психологічні техніки психокорекційного впливу; гуманістична парадигма на прикладі клієнт-центрованого підходу К. Роджерса; феноменологічна школа в психологічній практиці на прикладі гештальт-підходу; техніки когнітивно-біхевіоральної психокорекції; проективний малюнок у психокорекції; проективні (асоціативні) карти в психокорекції; Казкотерапія; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що переживають гостре горе; застосування психокорекційних технік у роботі з депресивними клієнтами; використання прийомів кризової терапії під час надання допомоги суїцидентам;

вироблення навичок психологічної допомоги клієнтам з реакціями страху та фобіями; вироблення навичок психологічної допомоги узалежненим клієнтам; застосування психокорекційних технік у роботі з психосоматичними клієнтами; формування навичок психологічної допомоги клієнтам, що пережили насилля; прийоми формування та розвитку навичок соціально-психологічної компетентності; формування навичок самопрезентації та публічних виступів; вироблення стратегій ефективного поведінки в конфліктних ситуаціях; вироблення навичок нейтралізації маніпулятивних впливів; корекція ілюзорних уявлень взаємодії зі світом; психокорекція труднощів, що виникають на етапі укладання шлюбу; психокорекція труднощів, що виникають на етапі появи першої та наступних дітей; психокорекція труднощів, що виникають на етапі зрілої сім'ї; психокорекція труднощів, що виникають на етапі порожнього гнізда; психокорекція труднощів, що виникають на етапі втрати одного з членів сім'ї; психокорекція труднощів, що пов'язані з розлученням. Психокорекція неповних сімей; техніки проведення бесіди з батьками та оточенням дітей, які повинні проходити психокорекцію; розпізнавання та особливості роботи з різними моделями батьківсько-дитячих стосунків; типові проблеми звернення батьків до психолога щодо їх дитини; інші проблеми роботи психолога з дітьми; технологія складання психокорекційних програм та оцінка їх ефективності; складання програм по роботі із розвитку та психокорекції психічних процесів; складання програм по роботі із особистісними проблемами; складання програм по роботі із труднощами у міжособистісній взаємодії; складання програм по гармонізації сімейних та подружніх стосунків; складання програм по роботі з дітьми та підлітками.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні особливості управлінської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія» (розділ «Загальні питання психології», «Психічні процеси і властивості особистості», «Індивідуально-типологічні властивості особистості», теми «Визначення предмету психології», «Принципи побудови психологічних досліджень», «Методи дослідження», «Особистість, її структура і спрямованість», «Психологія міжособистісних стосунків», «Відчуття і сенсорна організація особистості», «Сприймання», «Увага», «Пам'ять», «Мислення», «Уява», «Емоційні властивості

особистості», «Вольові якості особистості», «Темперамент», «Характер», «Здібності»); «Психологія праці», «Психологія конфліктів», «Математичні методи у психології» (розділи «Теоретичні розподіли, що використовуються у статистичних висновках», «Статистичний висновок», «Кореляційні залежності», теми «Нормальний розподіл», «Перевірка гіпотези про нормальність розподілу», «Побудова статистичного критерію», «Коефіцієнти кореляції та оцінка їх статистичної значимості»); «Соціальна психологія», «Експериментальна психологія» та «Диференційна психологія».

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з психології управління» є:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з технологією психологічного дослідження й консультивання керівників та підлеглих організацій;
- сформуванню у здобувачів вищої освіти вміння та навички практичного використання сучасних методів в управлінській діяльності;

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Практикум з психології управління» є:

- ознайомлення з особливостями практичної роботи психолога управлінця;
- уміння виявляти психологічні особливості людини при проведенні психодіагностичних методів;
- уміння складати психологічний і поведінковий портрет особистості;
- набуття практичних навичок роботи за допомогою активних методів навчання, тренінгів тощо.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Психологія управління як галузь знань, Сфера практичної діяльності. Дослідження особистісних якостей керівника та стилів його управління. Готовність керівника до управління. Прогнозування і діяльності керівника. Психологічні особливості професійно-управлінського самовизначення керівника. Підвищення комунікативних навичок керівника. Психологічні аспекти управлінського консультивання. Формування конкурентноздатної команди. Психологічні аспекти підбору персоналу. Психологічні аспекти адаптації персоналу. Мотивація і стимулювання персоналу в організації. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату в організації. Профілактика та подолання комунікативних бар'єрів в організації. Запобігання та розв'язання організаційних конфліктів. Профілактика та подолання синдрому «професійного вигорання» в організаціях. Організаційна культура.

ПСИХОСОМАТИКА

Предмет вивчення навчальної дисципліни: обґрунтувати базові засади психосоматики, моделі виникнення психосоматичних розладів, а відтак професійно здійснювати діагностику психосоматичних захворювань та психологічних супровід психосоматичних хворих.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія особистості», «Психологія впливу», «Психогігієна», «Психологія ненасильницького спілкування та фасилітації» «Психологія посттравматичної реабілітації», «Екопсихологія», «Психіатрія», «Позитивна психотерапія», «Гештальт-терапія», «Когнітивно поведінкова терапія», «Основи психологічного консультування», «Практикум з психокорекції», «Практикум проведення тренінгів з різних аспектів».

Мета викладання навчальної дисципліни спрямована на ознайомлення здобувачів вищої освіти з базовими принципами та теоріями, поняттями психосоматики; розкриття змісту, причин, механізмів, проявів та наслідків психосоматичних захворювань; формувати у майбутніх психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги психосоматичним хворим.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: створення передумови для опанування здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок у роботі з психосоматичними хворими, а саме розкрити зміст базових теоретичних засад психосоматики, а також багатоаспектність прояву психосоматичних захворювань (причини та механізми їх виникнення), а відтак ознайомити здобувачів вищої освіти з психологічними методами діагностики та психотерапії психосоматичних хворих.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. Загальна характеристика психосоматики; моделі виникнення психосоматичних розладів; психосоматичні порушення харчової поведінки та захворювання шлунково-кишкового тракту; психосоматика органів дихання, серцево-судинної та опоно рухової системи; психосоматика ендокринної системи, захворювань шкіри та онкології; психосоматика гінекологічних захворюваннях та функціональних сексуальних порушень; психовегетативний синдром, психосоматичні аспекти депресії, інфекційних захворювань та головного болю; діагностика психосоматичних захворювань; психологічний супровід психосоматичних хворих.

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФВІДБІР

Предметом вивчення навчальної дисципліни є професійне самовизначення особистості, її здатність до продуктивної, творчої праці.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, психологія розвитку, історія психології, психофізіологія, психологічне консультування, психологія девіантної поведінки; математика, біологія, анатомія, фізіологія, правознавство; антропологія, суспільствознавство, соціологія, філософія освіти, педагогіка. Психологія праці, професійна діагностика, психотерапія, психокорекція, психологія управління, психологія сім'ї, юридична психологія, психологія конфлікту; менеджмент, економіка, політологія; соціальна педагогіка, соціологія.

Метою викладання навчальної дисципліни є отримання здобувачами вищої освіти знань, умінь і навичок, які сприяють організації продуктивної роботи практичного психолога; засвоєння закономірностей процесу професійного самовизначення особистості, а також опрацювання психолого-педагогічних технологій надання психологічної допомоги особистості у процесі її професійного самовизначення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: на основі отриманих знань з психологічних основ профорієнтації та самореалізації особистості сформувавши студентів професійно важливі уміння володіти навичками проведення профорієнтаційної та профдіагностичної консультації з метою надання психологічної допомоги особистості у її професійному самовизначенні та самореалізації у будь-який період професійного становлення, або під час переживання будь-яких професійних криз.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Загальна характеристика профорієнтації та професійного самовизначення особистості. Профорієнтація та професійне самовизначення. Профорієнтація та професійне самовизначення молоді. Мотиви вибору професії. Загальна характеристика основних компонентів профорієнтаційної роботи практичного психолога. Актуальні проблеми професіографування в профорієнтаційній діяльності практичного психолога. Профпросвіта. Профінформація. Вивчення учнів з метою профорієнтації. Психологічна допомога особистості в її професійному самовизначенні. Профорієнтаційна консультація. Профорієнтаційний відбір /добір. Профорієнтаційна адаптація.

КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Мета навчальної дисципліни: опанування здобувачами базовими знаннями з актуальних питань конфліктології та побудови оптимальних людських взаємовідносин; формування умінь і навичок вирішення конфліктів у соціальній, культурній, політичній, етнонаціональній, релігійній та професійній сферах, міжнародних відносинах, приватному житті; набуття практичних навичок у вирішенні конфліктів та вмінь контролювати конфліктну ситуацію, а також вмінь позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечення засвоєння здобувачами вищої освіти необхідних теоретичних знань в галузі конфліктології; формування конфліктологічної компетентності, що забезпечила б оптимальність інтеграції суб'єктів діяльності та спілкування в соціумі; дослідження методологічних, теоретичних і методичних проблем конфліктології; ознайомлення з класичними та сучасними концепціями, тлумаченнями предмету конфліктології, закономірностями, класифікацією конфліктів і причин їх виникнення;

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Соціальна конфліктологія як наука.

Тема 2. Теоретичні основи конфлікту.

Тема 3. Основні підходи і стилі вирішення конфліктів.

Тема 4. Методи вивчення конфліктів.

Тема 5. Внутрішньоособистісні конфлікти та методи їх вирішення.

Тема 6. Соціальна природа міжособистісних та сімейних конфліктів.

Тема 7. Соціальні конфлікти в установах і організаціях.

Тема 8. Особливості етнонаціонального конфлікту.

Тема 9. Специфіка політичних конфліктів.

Тема 10. Міждержавні конфлікти та міжнародна безпека.

Тема 11. Юридичний конфлікт і його специфіка.

Тема 12. Особливості розвитку та розв'язання соціокультурних та педагогічних конфліктів.

Тема 13. Технології попередження та вирішення конфліктів.

ПРАКТИКУМ З КРИЗОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Практикум з кризового консультування» є практичне оволодіння методами самопізнання, саморегуляції, активізації творчого потенціалу, безконфліктної взаємодії з іншими людьми, надання психологічної допомоги тим, хто її потребує.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Практикум з кризового консультування» ґрунтується на основі знань, які здобувачі вищої освіти отримали із базових психологічних наук. Навчальна дисципліна має структурно-логічні зв'язки з навчальними дисциплінами «Загальна психологія», «Юридична психологія», «Психологія особистості», «Вікова психологія».

Метою навчальної дисципліни «Практикум з кризового консультування» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними основами кризової психології: закономірностями формування життєвого світу людини, особливостями становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, природою життєвої кризи, способами гармонізації простору людських взаємин, активізації потенціалу життєтворення, конструктивного розв'язання проблемних ситуацій.

Основним **завданням** навчальної дисципліни є усвідомлення глибинних джерел, закономірностей і тенденцій розвитку здорової, зрілої, вільної і відповідальної особистості.

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати: основні закономірності становлення кризової особистості, особливості та механізми особистісного розвитку в різні вікові періоди; показники й індикатори проявів особистості, що переживає нормативну чи ненормативну кризу, особливості розвитку її мотиваційної сфери, самосвідомості, стосунків тощо; найпоширеніші методики консультування, надання психологічної допомоги, самоподолання, стимулювання життєстійкості.

вміти: визначати передумови кризових життєвих ситуацій та давати їм науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію; проводити емпіричне дослідження стресостійкості, емоційної врівноваженості, життєстійкості, спираючись на сучасні експериментальні методики, керуючись сучасними дослідницькими стратегіями вивчення кризової особистості та прийомами їх практичного застосування; коригувати певні відхилення в розвитку особистості, що виникають у гострих кризових ситуаціях, застосовувати здобуті знання для розв'язання хронічних конфліктів і кризових життєвих ситуацій.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Психологічна природа кризової особистості; Життєвий шлях і життєвий світ кризової особистості; Кризове психологічне консультування; Психологія життєвої кризи; Історія виникнення кризового консультування; Психологічні вимоги до кризового консультанта; Стратегії кризового консультування; Кризове телефонне консультування; Криза народження та можливості психологічної допомоги;

Психологічна травматизація в ранньому віці та її віддалені наслідки; Кризове консультування в роботі шкільного психолога; Переживання і розв'язання криз дорослого віку; Кризи і психотравми, їх прояви та наслідки; Особливості консультативної допомоги при психотравмах і посттравматичних стресах; Кризове консультування тяжкохворих; Особливості кризового консультування ВІЛ-інфікованих; Консультативна допомога людині в термінальному періоді життя; Консультування як актуалізація резервів самопомоги в кризових ситуаціях; Поняття психологічно благополучної сім'ї; Чинники психологічного благополуччя сімейних взаємин; Поняття сімейної кризи. Специфіка та особливості перебігу; Консультування членів сім'ї, що переживають кризу; Сутність і природа сімейного стресу. Умови та чинники його виникнення; Особливості сімейної кризи, ускладненої емоційним вигоранням; Психологічна допомога сім'ї, що потерпає від емоційного вигорання; Особливості дисгармонійних сімей як чинник загострення кризових станів; Особливості кризового консультування дисгармонійної сім'ї; Способи психологічної допомоги сім'ї, що переживає сімейну кризу.

ПРАКТИКУМ З СІМЕЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи та методи надання психологічної допомоги клієнтам, що мають проблеми пов'язані з сімейною взаємодією, а також формування професійної ідентичності майбутніх психологів.

Міждисциплінарні зв'язки: Для успішного вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти необхідні знання, які вони отримали вивчаючи такі навчальні дисципліни, як: «Психологія особистості» (К. Роджерс і перспектива центрування на людині, повноцінно функціонуюча особистість, герменевтика, З. Фройд та психоаналіз); «Основи психокорекції» (методи гештальтпсихокорекції, принципи психокорекції); «Практикум з психокорекції»; «Загальна психологія» (формування особистості, особливості формування характеру, психічні процеси, стани та властивості); «Психологія сім'ї» (етапи розвитку сім'ї, сімейні кризи).

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з сімейного консультування» є навчитися активно взаємодіяти та впливати на психіку особистості, враховуючи її потенційні, вікові, індивідуальні та сімейні психологічні особливості; озброїти здобувачів вищої освіти (ЗВО) знаннями та

вміннями застосовувати загальні та спеціальні техніки сімейного психологічного консультування.

Мета курсу: Формування і розвиток у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань на основі наукового підходу до практики сімейного консультування; вироблення базових умінь і навичок, необхідних консультантові в практичній роботі з сім'єю; формування та розвиток професійно та особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинен **знати:** основні поняття і терміни дисципліни; значення та основні етапи психологічного консультування сімейних пар; особливості процедур і технік в рамках психологічного консультування сім'ї; основні методи, що застосовуються у процесі психологічного консультування; вимоги до ресурсів, особистої та професійної готовності психолога при застосуванні певного методу.

Вміти: застосовувати отримані теоретичні знання на практиці (збір психологічного анамнезу, постановка психологічного діагнозу, вибір стратегії психологічної допомоги); застосовувати специфічні методи сімейного психологічного консультування; знаходити та використовувати ресурси клієнта та сім'ї.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Психологічне консультування труднощів, що виникають на етапі укладання шлюбу; Психологічне консультування труднощів, що виникають на етапі появи першої та наступних дітей; Психологічне консультування труднощів, що виникають на етапі зрілої сім'ї; Психологічне консультування труднощів, що виникають на етапі втрати одного з членів сім'ї; Психологічне консультування труднощів, що пов'язані з розлученням; Психологічне консультування неповних сімей.

ДЕФЕКТОЛОГІЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Дефектологія» є закономірності розвитку дітей із відхиленнями психофізичного розвитку що детерміновані як внутрішніми передумовами, так і зовнішніми факторами та врахування цих особливостей у навчально-виховному процесі, яке забезпечує ефективність реалізації можливостей соціалізації кожній категорії аномальних дітей

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, філософія, соціологія, загальна психологія, експериментальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія,

психологія особистості, психологія управління, педагогіка, технічні та медичні науки.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи дефектології» є підготовка майбутніх психологів до роботи з дітьми, які мають відхилення у психофізичному розвитку та поведінці, до ефективного їх навчання й виховання в умовах загальноосвітньої школи; формування чітких уявлень про специфіку роботи в спеціальних (корекційних) установах і виховання гуманного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи дефектології» є формування у здобувачів вищої освіти первинну систему загальних теоретичних знань про дітей з вадами психічного та розумового розвитку у світлі різних наукових шкіл, можливість аналізувати взаємозв'язок причин та наслідків порушень психічного стану, визначення ролі суспільства і сім'ї у виникненні та розвитку порушень, прогнозування майбутнього як окремої дитини, так і суспільства, де збільшується кількість дітей, які потребують спеціальної допомоги

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: Предмет, завдання та теоретичні питання дефектології. Предмет, завдання та міжпредметні зв'язки дефектології. Роль біологічного і соціального в онтогенезі дитини. Історія та становлення дефектології. Історія розвитку дефектології в Україні. Загальні та спеціальні визначення поняття дефектології. Теоретичні та методологічні засади дефектології. Аномальні діти. Загальна характеристика. Поняття про аномальний розвиток. Загальна характеристика основних груп дітей з особливими потребами. Характеристика основних параметрів дизонтогенезу. Види дизонтогенезу. Особливості афективного розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Види психічного дизонтогенезу. Сутність та класифікація порушень психофізичного розвитку. Причини порушень психофізичного розвитку. Особливості розвитку, виховання та навчання дітей з порушенням слуху. Категорії та ступені ушкодження слуху. Причини стійких порушень слуху. Корекційно-виховна робота із дітьми з порушенням слуху. Особливості розвитку виховання та навчання дітей з порушенням зору. Класифікація порушень зору. Причини зорових порушень. Спеціальні освітні заклади та методи роботи із дітьми з порушенням зору. Особливості розвитку, виховання та навчання дитини із мовленнєвими порушеннями. Причини мовленнєвих порушень. Класифікація мовленнєвих порушень. Корекційно-розвивальна робота для подолання порушень мовлення.

